

कोल्हापूर महानगरपालिका हद्दीत आयात होणा-या
मालावरील जकात कराच्या नियमात बदल /दुरुस्ती/
नव्याने समाविष्ट करण्यास मान्यता देणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन

नगर विकास विभाग,

शासन निर्णय क्र. कोमपा-२००५/१३८२/प्र.क्र.१०२/०५/नवि- २५

मंत्रालय, मुंबई ४०००३२, दिनांक - १८ जानेवारी, २००७

वाचा :- १) आयुक्त, कोल्हापूर महानगरपालिका यांचे जावक.क्र.जकात प्रधान कार्यालय वशि

दि. १३.०५.२००५ चे पत्र.

२) आयुक्त, कोल्हापूर महानगरपालिका यांचे जावक.क्र.जकात प्रधान कार्यालय वशि-१/
२००६ दि. १२.०७.२००६ चे पत्र.

३) कोल्हापूर महानगरपालिका ठराव.क्र.५००, दि. २०.४.२००५

प्रस्तावना:- कोल्हापूर शहराची रचना व त्यानुषंगाने शहरात आयात होणा-या मालावरील
जकातीचे निरनिराळे मार्ग, नागरिकांच्या व व्यापा-यांच्या अडचणी यामुळे जकात वसूल करताना
येणा-या अडचणी व कायद्यातील त्रुटी या बाबींचा विचार करून कोल्हापूर महानगरपालिकेने
जकात नियमामध्ये बदल करण्याचे ठरविले आहे.

जकातीच्या नवीन नियम दुरुस्तीस /बदलास मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका
अधिनियम, १९४९ मधील कलम १२७ (२) (अ) च्या तरतुदीस अनुसरून व कलम १४९ (१) ४५४ व
४५७ (१७) अन्वये जकात नियमामध्ये फेरफार करण्यास कोल्हापूर महानगरपालिका ठराव
क्र. ५००, दि. २०.४.०५ अन्वये मंजूरी देण्यात आली आहे.

कोल्हापूर शहर हद्दीत आयात होणा-या मालावरील जकात कराचे नियमात
बदल/दुरुस्ती/नव्याने समाविष्ट करण्यास मान्यता देणेबाबत आयुक्त, कोल्हापूर महानगरपालिका
यांनी संदर्भाधिन क्र. १ व २ च्या पत्रांमध्ये पाठविलेला प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधिन होता.

शासन निर्णय :- जकातीच्या नवीन नियम दुरुस्तीस /बदलास मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका
अधिनियम, १९४९ मधील कलम १२७ (२) (अ) च्या तरतुदीस अनुसरून व कलम १४९ (१) ४५४ व
४५७ (१७) अन्वये जकात नियमामध्ये फेरफार करण्यास कोल्हापूर महानगरपालिका ठराव
क्र.५००, दि. २०.४.०५ अन्वये मंजूरी देण्यात आली आहे. सदरहू बदल /दुरुस्ती/नव्याने समाविष्ट
करणे कोल्हापूर महानगरपालिकेस अत्यावश्यक असल्याने सोबत जोडलेल्या विवरणपत्रानुसार
जकात नियम क्र. २ (२१) (२२) (२३), ४ (१) (२) (३) (४), ५ (१) (२), ६ (१), ७ (२) (३) (४) अ)
ब) क) (५) अ) ब), ८ (१) (२), १०, ११ (१) (२), १२ (४) अ) ब) क) ड) इ) फ), (५) (६) (७) (८) १३
(२) (३) (४) (५) (६), १४ (२) (३) व २४ (१) (१) (२) (३) (४) (५) (६) (७) (८) (९) (१०) (११) अ)
ब) (१२) (१३) (१४) (१५) मध्ये बदल /दुरुस्ती / नव्याने समाविष्ट करण्यास मुंबई प्रांतिक
महानगरपालिका अधिनियम, १९४९ च्या कलम १४९ (१) (२) (३) व कलम ४५५ अन्वये शासनाची
मान्यता देण्यात येत आहे.

महानगरपालिकेने सदर जकात नियमातील बदल इंग्रजी व मराठी भाषेतील राजपत्रात त्वरीत प्रसिध्द करावेत .

मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम, १९४९ च्या कलम १४९ (३) नुसार सदर जकात नियम मंजुरीच्या आदेशापासून ३० दिवसांनंतर म्हणजेच दि. १७ फेब्रुवारी, २००७ पासून अंमलात येतील.

४. कोल्हापूर महानगरपालिकेने सर्व संविधानिक बाबीची पूर्तता करून शासनास अनुपालन अहवाल सादर करावा.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(मौ. कृ. पुराडउपाध्ये)
उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

आयुक्त, कोल्हापूर महानगरपालिका, कोल्हापूर (५ प्रती)
नियडनस्ती, नवि- २५ (२ प्रती)

कक्षा कठिनाई तथा वेबसाइट को ऑडिटर
नमि १४

विवरणपत्र - १

शासन निर्णय :- क्र. कोमपा-२००५/१३८२/प्र.क्र.१०२/०५/नवि- २५
दिनांक - १८ जानेवारी, २००७ अन्वये कोल्हापूर महानगरपालिकेच्या
जकात कराच्या नियमात बदल/ दुरुस्ती / नव्याने समावेश करण्याबाबत.

अ.न	नियम क्र.	प्रस्तावित सुधारणा
१)	(२)	<p>२१) मालाची किंमत म्हणजे मुळ इन्व्हॉइस मधील किंमत जहाजाचा आकार, विमा, कस्टम ड्युटी, एक्साईज ड्युटी सेल्स टॅक्स, हुंडनावळ, फ्रेट, गाडी भाडे, सुट, सवलत आगाऊ कर आणि आयात नाक्यापर्यंत माल आणणेसाठी आलेला इतर खर्च या सर्व बाबींवरील खर्च धरून होणारी रक्कम</p> <p>शब्द आणि शब्द प्रयोग यांचा नियमात उपयोग केलेला आहे. परंतु त्यांची व्याख्या केलेली नाही. त्या 'शब्द' आणि शब्द प्रयोग यांचा कायद्यात सांगितलेला अर्थ मानण्यात येईल.</p> <p>२२) शुल्क देय माल याचा अर्थ, अनुसुची (१) मध्ये विनिर्दिष्ट करणेत आलेला माल धरून सर्व प्रकारचे आधुनिक तंत्रज्ञान, ड्रॉईंग आणि डीझाईन, आणि ज्यांना मुल्य आहे असा माल इ. चा समावेश शुल्क देय मालात असेल</p> <p>२३) नमुना याचा अर्थ या नियमात जोडणेत आलेला नमुना.</p>
२)	(४)	<p>१) अधिनियमाच्या व त्या अन्वये करणेत आलेले नियमाच्या तरतुदी यांना अधिन राहून अनुसुची ओ मधील स्तंभ (२) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या आणि महानगरपालिकेच्या हद्दीत वापर, उपयोग व विक्री किंवा इतर अन्य कारणा करिता आयात केलेल्या मालावर महानगरपालिका जकात आकारेल.</p> <p>२) कोणत्याही मालावर महापालिकेद्वारे आकारणेत येणारा जकातीचा दर हा अनुसुची ओ मधील स्तंभ ३ व ४ मध्ये नमुद केले दरापेक्षा कमी असता कामा नये. व स्तंभ ३ व ४ च्या कमाल दरापेक्षा जास्त असता कामा नये.</p> <p>३) किमान / कमाल दरास शासनाने मान्यता दिले नंतर किमान दर अस्तित्वात येतील या दरात शासनाचे मंजूरीने महापालिकेस वेळोवेळी वाढ करता येईल.</p> <p>४) या नियमाअंतर्गत जकात दराची रचना, दरात वाढ अथवा घट करातांना अनुसुची 'ओ' च्या स्तंभ (२) मध्ये समाविष्ट असलेल्या विविध वस्तूसाठी आणि त्याचे वेगवेगळे प्रकार या गुणयत्ता यासाठी वेगळे दर आकारणेचा अधिकार महापालिकेला राहील. तसेच जकातकर आकारणेसाठी या अनुसुचीत नविन वस्तूचा समावेश करणेचा अधिकार महापालिकेला असेल.</p>

३)	(५)	<p>(१५) जकातीपासून सुट मिळालेला विशिष्ट माल - अनुसूची १ नियम ५(१४) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या माला पैकी कोणत्याही मालावर त्या समोर उल्लेखलेल्या शर्ती किंवा अपवाद (असलेस) त्यांचे अधिन राहून कोणतेही जकात देय असणार नाही.</p> <p>१) त्यात नमुद केलेल्या वस्तु</p> <p>२) महानगरपालिकेच्या मते शासनच्या मंजूरी अधिन राहून कांही विशिष्ट स्थानीक कारणांमुळे (ही कारणे महानगरपालिकेच्या ठराव नोंद करणेत येतील) कायम किंवा कोणत्याही ठराविक कालावधी करीता सुट मिळण्यास पात्र असेल असा माल अशा मालाची संख्या कोणत्याही वेळी १० पेक्षा अधिक असणार नाही अशी सुट फक्त दारीद्वारे रेषे खालील कुटुंबाच्या दुष्टीने जिवाना आवश्यक वस्तुसाठी असेल.</p>
४)	(६)	<p>१) आयुक्त आवश्यक त्या जकात नाकेवर आवश्यक ती वजने व मापे आणि वजनाची व मापाची उपकरणे यांची तरतुद करू शकेल.</p>
५)	(७)	<p>(२) कोणताही शुल्क देय माल महानगरपालिका जकात हद्दीत आणतांना आयातीकाने किंवा असा माल ज्याच्या ताब्यात अशा व्यक्तीने तो माल या नियमानुसार जकात पूर्तते कामी महानगरपालिकेच्या नजिकच्या प्रवेश नाक्यावर थांबून जकात कर भरण्याच्या कार्यवाहीची पूर्तता केली पाहिजे.</p> <p>(३) वाहन चालकांनी तपासणी करीता नाक्यावर थांबणे - कोणत्याही स्वरूपाच्या कोणत्याही गाडीच्या किंवा वाहनाच्या प्रत्येक चालकाने आणि ओझ्याच्या जनावाराच्या मालकी आणत्या प्रत्येक व्यक्तीने गाडी किंवा वाहन किंवा जनावार उक्त गाडी किंवा वाहन यातील माल किंवा प्रणी वाहून नेत असलेला मालजकाती करीता पात्र आहे किंवा नाही याची खात्री करून घेणेसाठी जकात कर्मचाऱ्यांना सोयीस्कर व्हावे याकरीता जकात नाक्यावर थांबविले पाहिजे त्याच प्रमाणे जकात हद्दीत माल आणण्या इतर सर्व व्यक्तींनी त्यांच्या ताब्यात असलेला माल जकाती करीता पात्र आहे किंवा नाही कसे याची खात्री करून घेणेसाठी जकात कर्मचाऱ्यांना सोयीस्कर व्हावे या करीता जकात नाकेवर थांबविले पाहिजे.</p> <p>(४) जकात नाक्यावर कोणताही शुल्क देय माल आल्यावर जकात अधिकारी आयातकास गाडीचालकास किंवा वाहनचालकास किंवा ओझ्याचे जनावार ताब्यात असलेल्या व्यक्तीस किंवा माल आणण्या इतर व्यक्तींना निर्देश देतील की,</p>

अ) महानरपालिका क्षेत्रात खप, वापर, उपभोग साठवून किंवा विक्री या करिता आयात केलेल्या मालाच्या संबंधात जकात पूर्तता करणेसाठी आवश्यक असलेल्या तपशिलाचा नमुना अ मध्ये प्रतीज्ञापत्र भरून देणे.

ब) आयातीकाने स्वतः कडे तात्पुरता ठेवायच्या आणि नंतर हद्दी बाहेर निर्यात करायच्या माला संदर्भात नमुना अ

क) आयात मालाचे वर्णन संख्या, परिमाण, वजन आणि माप देणेसाठी आणि मुल्यानुसार जकात वसूली योग्य असेल त्या बाबतीत जकात निर्धारित करणेसाठी नाका अधिकाऱ्यास बोलविले पाहिजे.

(५) आयातक, वाहनचालक इ. ने मालाची तपासणी आणि जकात देणे

चुकती केलेल्या जकात नाका न सोडणे -

(अ) कोणत्याही आयातीकाने, वाहनचालकाने किंवा इतर व्यक्तीने जकात सेवका कडून मालाची तपासणी आणि संबंधित कागदपत्रे तयार केली जाई पर्यंत आणि वसूली योग्य असलेल्या कोणत्याही मालावर जकात भरले शिवाय जकात नाकेवरून आयात माल हलविता कामा नये. अगर जकात नाका सोडून जावू नये मालाची सर्व तपशिल देवून आणि जकाती योग्य मुल्य निर्धारित करणे करिता आणि जकात वसूल करणे करिता आवश्यक असलेले संबंधित कागदपत्र सादर करून जकात अधिकाऱ्यांना सहाय्य केले पाहिजे, तसेच नाका अधिकारी यांचे तपासणीसाठी मालाची उतराई आणि भराई ही आयातीकाला स्व खर्चाने करावी लागेल.

(ब) जेथे आयातक, गाडीचा किंवा वाहनांचा चालक किंवा ओझे वहनारे जनावर ताब्यात असणारी व्यक्ती किंवा माल आणणारी इतर व्यक्ती, प्रतीज्ञापत्र करून शकत नसेल आणि आवश्यक माहितीच्या आभावी किंवा मुळ बिजका सारख्या दस्तऐवजाच्या अभावी पोट नियम (१) अन्यथे आवश्यक असले प्रमाणे तपशिल देवू शकत नसेल तेव्हा नियम २ (२१) आणि स्थायी समितीच्या तरतुदीनुसार निश्चित करणेत आलेल्या मालाच्या किमतीच्या आधारावर जकात अधिकाऱ्याने हिशोब करून काढलेल्या जकातीच्या रक्कमे इतकी रक्कम अनामत म्हणून ठेविल जर अनामतीच्या प्रदान दिनांका पासून एक महिन्याचे आत आयातकाला, चालकाला किंवा इतर व्यक्तीला जकात अधिकाऱ्याची खात्री पटेल अशा पद्धतीने आयात मालाची खरी किंमत शिध्द करणे शक्य असेल किंवा मुळ बिजका सारखी कागदपत्रे सादर करणे शक्य असेल आणि देय असलेल्या जकातीपेक्षा ठेव म्हणून जादा रक्कत ठेवणेत आलेचे आढळून आले तर अशा जादा रक्कमेचा परतावा मध्यवर्ती जकात कार्यालयातून मिळविता येईल. जर ठेव प्रदान केलेल्या दिनांका पासून एक महिन्याचे आत जकात अधिकाऱ्याची खात्री पटवून देणेस तो असमर्थ ठरला तर ठेव म्हणून ठेवलेली रक्कम हि जकात म्हणून प्रदान केलेली रक्कम असलेचे मानण्यात येईल.

६)	(८)	<p>शुल्क वखार बाळगणे -</p> <p>१) आयुक्त ज्यावर जकात भरलेली नाही असा शुल्क देय माल रोखून ठेवण्या करीता किंवा जकात हद्दीत तात्पुरता ठेवून नंतर निर्यातीचा उद्देश असल्याचे जाहीर केलेला माल तात्पुरता रोखून ठेवणे करीता शुल्क बंद वखार बाळगू शकेल.</p> <p>२) सदर कायद्याच्या कलम ४६६ अंतर्गत प्रयोजना नुसार केलेल्या स्थायी आदेशाच्या अधिन राहून आयुक्त आयादारास त्याने आयात केलेला माल तात्पुरता स्वरूपात ठेवून नंतर निर्यात करणेसाठी, ठेवणेसाठी खाजगी शुल्क बंद वखार ठेवणेची अनुज्ञाप्ती त्यात नमुद केलेल्या शर्ती व निर्बंधाचे अधिन राहणेसाठी देवू शकेल अशा अनुज्ञाप्तीकरीता आयुक्तांनी वेळोवेळी निश्चित केलेल्या दराने शुल्क आकारणेत येईल.</p>												
७)	(१०)	<p>नव्या पैशाच्या भागांत जकातीची आकारणी :- नव्या पैशाच्या भागांत जकातीची आकारणी करणेचे टाळावे आणि ५० पैसे पेक्षा जास्त भागाच्या १ रुपया धरावा व ५० पैसे पेक्षा कमी भाग सोडून द्यावा.</p>												
८)	(११)	<p>वजन बरोबर करणेचे प्रमाण :- ज्या मालावर जकात वजनावर घेतली जाते, त्या मालावर १० किलोचे प्रमाण धरून जकात आकारली जाईल, १० किलोच्या भागाचा हिशोब खालील प्रमाणे धरला जाईल.</p> <table border="0"> <tr> <td>१० किलो ग्रॅम व त्या पेक्षा कमी</td> <td>१० किलो ग्रॅम</td> </tr> <tr> <td>१० किलो ग्रॅम पेक्षा जादा परंतु</td> <td></td> </tr> <tr> <td>२० किलो ग्रॅम पेक्षा जादा नाही.</td> <td>२० किलो ग्रॅम</td> </tr> <tr> <td>२० किलो ग्रॅम पेक्षा जास्त परंतु ३०</td> <td></td> </tr> <tr> <td>किलो ग्रॅम पेक्षा जादा नाही. याप्रमाणे</td> <td></td> </tr> <tr> <td>१० किलो ग्रॅमचा भाग धरला जाईल.</td> <td>३० किलो ग्रॅम</td> </tr> </table> <p>वजन व मापे निश्चिती करणाची तरतुदी:-</p> <p>१) ज्या बाबतीत मालाच्या एकूण वजनावर किंवा मापावर जकात आकारणी देय असेल त्या बाबतीत वजन किंवा माप त्यांचे पुडक्यांच्या किंवा पेट्यांच्या वजनासह विचारात घेणेत येईल.</p> <p>२) मालवाहू मोटर वाहनातुन (ट्रक) मधून आणलेल्या मालचे वजन वाहनाचे वजन वाहनाचे ओझे घेतल्यावरचे वजन आणि वाहनाचे ओझे नसतानाचे वजन यातील फरक म्हणजे जकात पात्र मालाचे वजन समजनेत येईल, मात्र या बाबतीत, आयातीकावर दिले प्रमाणे प्रमाणभूत वजन मान्य करणार नाही त्यांना जन यंत्र किंवा तराजू पर्यंत माल स्वखर्चाने न्याया लागेल व वजन रून स्वखर्चाने तेथून परत आणावे लागेल.</p>	१० किलो ग्रॅम व त्या पेक्षा कमी	१० किलो ग्रॅम	१० किलो ग्रॅम पेक्षा जादा परंतु		२० किलो ग्रॅम पेक्षा जादा नाही.	२० किलो ग्रॅम	२० किलो ग्रॅम पेक्षा जास्त परंतु ३०		किलो ग्रॅम पेक्षा जादा नाही. याप्रमाणे		१० किलो ग्रॅमचा भाग धरला जाईल.	३० किलो ग्रॅम
१० किलो ग्रॅम व त्या पेक्षा कमी	१० किलो ग्रॅम													
१० किलो ग्रॅम पेक्षा जादा परंतु														
२० किलो ग्रॅम पेक्षा जादा नाही.	२० किलो ग्रॅम													
२० किलो ग्रॅम पेक्षा जास्त परंतु ३०														
किलो ग्रॅम पेक्षा जादा नाही. याप्रमाणे														
१० किलो ग्रॅमचा भाग धरला जाईल.	३० किलो ग्रॅम													

जकातीस पात्र असलेला माल तपासणेचा अधिकार -

४) महानगरपालिका जकात हद्दी बाहेरून आलेला माल आयात करणाऱ्याने आयुक्तांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्याने मागणी केलेस तो माल जकातीस पात्र आहे अगर कसे आणि जकात किती आकाराची लागेल याची खात्री करून घेणे करिता सदर नमुद तरतुदींची, नियम व स्थायी आदेशातील सर्व तरतुदींचे पालन करावे. आयातकाने खालील अटीचे पालनही करावे.

अ) नाका अधिकारी यांचे तपासणी कामी मालाची उतराई व भराई ही आयातकाला स्वखर्चाने करावी लागेल.

ब) मालाचे वजन नग संख्या शिक्का, मुद्रा किंवा ओळखणेसाठी इतर खुणा यांची तपासणी व पडताळणी करणेचा अधिकार जकात अधिकाऱ्यास राहिल.

क) वाहनामध्ये किंवा ओडो वाहू प्राणी यावरील मालाची तपासणी व पडताळणी करणेचा अधिकार जकात अधिकाऱ्यास राहिल.

ड) जकात हद्दीतील कोणत्याही भागात कोणताही माल, तो माल जकात हद्दीच्या बाहेरून आणणेत आला किंवा नाही, आणि बाहेरून आणला असलेस त्यावरील जकात कर भरला की नाही याची तपासणी करणेचा अधिकार जकात अधिकाऱ्यास राहिल.

इ) आयातकाने त्याचे ताब्यात असले मालाची बिजके किंवा इतर अनुषंगिक कागदपत्रे जकात अधिकाऱ्यास पडताळणी करणे कामी उपलब्ध करून द्यावी लागतील.

फ) आयात मालाचे सादर केलेले कागदपत्रे योग्य व अचुक असले बाबत लेखी प्रतीज्ञापत्र नमुना अ मध्ये आयातकाने लिहून द्यावे लागेल.

५) प्रत्येक वाहनचालकाने आणि जनावारांचा ताबा असलेल्या प्रत्येक इसमाने वाहनात अगर जनावारांचे पाठीवरील मालाचे वर्णन, वजन आणि मालाची संख्या दाखविणारे नमुना अ मध्ये प्रतीज्ञापत्र जकात अधिकारी यास दिले पाहिजे.

६) आयुक्त यांनी या कामी प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्याने मागणी करूनही जर आयातकाने महापालिकेच्या जकात हद्दीमध्ये आयात होणाऱ्या मालाची वाहन अथवा ओडो वाहून नेणारा प्राणी या द्वारे आयात होणाऱ्या मालाची तपासणीसाठी वाहनाची वा प्राण्यांची तपासणी करणेस नकार दिलेस ते वाहन अथवा प्राणी मालासह ताब्यात घेऊन जकात विभाग प्रमुख अथवा न्याय दंडाधिकारी यांचे पुढे तपासणीसाठी सादर करतील.

७) यायदंडाधिकारी अगर महापालिकेच्या जकात विभाग प्रमुख अधिकाऱ्यापुढे वरील प्रमाणे माल हजर करणेस आलेला खर्च, माल आयात करणाऱ्या इसमाने न दिल्यास तो त्या इसमा कडून त्याचा जंगम माल जप्त करून, व त्याची विक्री करून अगर दिवाणी कोर्टा मार्फत महसूल कराप्रमाणे वसूल केला जाईल.

		<p>८) जकात पूर्तता केली आहे किंवा नाही याची तपासणी करण्याचे अधिकार:- आयुक्त अगर त्यांनी अधिकार प्रदान केलेले महानगरपालिकेचे अधिकारी व कर्मचारी यांना जकात हद्दीमध्ये आयातकांची खाजगी मालकीची दुकाने, औद्योगिक उपक्रम, फर्मस, व्यावसायिक व व्यावसायिकांची ठिकाणे, खाजगी शुल्कबंध परवानाधारक (ट्रान्सपोर्ट/ट्रेडर्स) यांच्या मालकीच्या व्यवसायाच्या ठिकाणी किंवा ज्या ठिकाणी सदर माल ठेवलेला आहे. अशा जागांची जकात पूर्ततेच्या तपासणी कामी झडती घेवून त्या मालाच्या बिलांची, कागदपत्रांची मागणी करून तपासणी करू शकतील. ज्या प्रकरणात जकात भरली नाही असे आठवून आल्यास संबंधितांकडून त्यावेळी प्रचलित दराने असलेली जकात कराची आकारणी करतील व अशी रक्कम भरण्यास कसूर झाल्यास संबंधित मालाचा लिलाव करून किंवा अशी कसूर झाल्यास संबंधित मालाचा लिलाव करून किंवा अशी कसूर करणाऱ्या व्यक्तीच्या स्थावर मालमत्तेचा लिलाव करून अगर दिवाणी दावा दाखल करून वसुली केली जाईल.</p>
१०)	(१३)	<p>२) आयुक्त यांनी प्राधिकृत केलेल्या व्यक्तीने जकातीच्या रक्कमेची मागणी केली असता जकातीची रक्कम भरली नाही तर ज्या मालावर जकात आकारावयाची अशा मालावरील जकात, जप्तीसाठी येणारा खर्च, माल ठेवणे व विक्रीसाठी लागणारा खर्च, या सर्व रक्कमेची भरपाई होईल इतक्या किमतीचा माल अगर सर्व माल आणि आवश्यक असल्यास वाहनेही अटकावून ठेवू शकेल.</p> <p>३) अटकाव करून ठेवलेला माल नाशवंत असेल, तर सदरचा माल ठेवण्यासाठी येणारा खर्च व त्या मालावरील जकात अशी दोन्ही मिळून होणारी रक्कम ही मालाच्या किमती पेक्षा अधिक होत असेल तर तशी कल्पना आयातदारास देवून जकात रक्कम आणि सदरचा माल ठेवण्यासाठी येणारा तद् अनुषंगीक सर्व खर्च अशी एकुण रक्कम वसुली अशा रितीने मालाची विक्री करण्याचा हक्क अधिकाऱ्यास असेल.</p> <p>४) आयुक्ताला किंवा त्यांनी प्राधिकृत केलेले अधिकारी, मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ कलम ३९८ अन्वये शिक्षापात्र असलेल्या अशा कोणत्याही अपराधा बद्दल कार्यवाही दाखल करण्यापूर्वी किंवा दाखल केल्यानंतर असा आरोप ठेवलेल्या कोणत्याही व्यक्ती कडून अपराधाबाबत जकात कराची जितकी रक्कम देय झाली असती ती रक्कम अधिक तडजोड म्हणून त्या रक्कमेच्या १० पटीहून अधिक नसेल परंतु पाच पटीहून कमी नसेल इतकी रक्कम वसूल करता येईल.</p>

		<p>५) जर अशी रक्कम भरली नाही तर जप्त केलेल्या मालाची विक्री करून येणाऱ्या रक्कमेमधून होणारी जकात व जप्तीचा खर्च, माल ठेवणे व विक्रीसाठी लागणारा खर्च याची वसूली करण्यात येईल.</p> <p>६) अशा मालाच्या विक्रीच्या रक्कमेमधून जकात व इतर अनुषंगीक खर्च वसूल करून उरलेली शिलकी रक्कम मनपा फंडात जमा करण्यात येईल. ज्याच्या ताब्यातून माल जप्त केला आहे त्याने आयुक्तांकडे अथवा प्राधिकृत केंद्रीय अधिकाऱ्यास मालाची विक्री झाल्या पासून तीन महिन्यांच्या आत लेखी अर्ज करून अशी शिलकी रक्कमेची मागणी केल्यास ती परत करण्यात येईल. जर अशा प्रकारचा अर्ज केला नाही तर सदरची रक्कम जप्त करण्यात येईल.</p>
११)	(१४)	<p>२) ज्यावेळी स्थायी आदेशाप्रमाणे ठरवलेल्या पध्दतीने आयुक्त यांनी ठरवून दिलेल्या मालाच्या किंमतीवर आयात नाका अधिकारी यांनी जकात वसूल केली असेल त्यावेळी आयुक्त, आयातकास आयात केलेल्या मालाच्या किंमती बाबत मूळ बीजक/बील अगर इतर कागदपत्रे, तपासणीसाठी महानगरपालिका कार्यालयामध्ये हजर करण्यास सांगू शकतील अशी मागणी केलेली कागदपत्रे आयातकाने एक महिन्याच्या आत हजर केली पाहिजेत. कागदपत्रांची तपासणी केल्यानंतर योग्य व देय जकातीच्या रक्कमेपेक्षा कमी जकात वसूल झाली आहे असे आढळल्यास, जकातीतील फरकाची रक्कम भरण्याबद्दल आयुक्त आयातकास मागणी केल्यापासून सात दिवसात रक्कम भरली गेली नाही तर सदर रक्कम महसूल कराप्रमाणे वसूल करण्यात येईल.</p> <p>३) ज्यावेळी मालाचे मूळ बीजक/बीलावर जकात न आकारता स्थायी आदेशातून वेळोवेळी ठरवून दिलेल्या पध्दतीने आयुक्त यांनी ठरवून दिलेल्या मालाच्या किंमतीवर आयातनाका अधिकाऱ्याने जकात वसूल केली असेल आणि आयातकाने मूळ बीजक/बील आणि आयात केलेल्या मालाची किंमत दाखवणारे कागदपत्र महानगरपालिका कार्यालयामध्ये हजर केल्यास त्यावेळी योग्य व देय असलेली जकातीपेक्षा कमी रक्कम वसूल झाली असल्यास वरील पोटनियम १ नियम १४ मध्ये सांगितल्याप्रमाणे जकातीतील फरकाची रक्कम मागण्याचा व वसूल करण्याचा अधिकार आयुक्त यांना राहील.</p>

१२)

(२४)

इसम - फर्म अगर स्थानिक स्वराज्य संस्था यांचा माल आयात होतेवेळी जकात न भरता करंट अकॉंट ठेवणेचा अधिकार: -

- १) (१) आयुक्तानां स्थायी समितीच्या मान्यतेने ज्या मालावर जकात बसविणे योग्य आहे असा माल जकात हद्दीत आणण्याच्या वेळी व्यावसायिक आयातकाकडून अशा मालावर देय असलेल्या जकातीचे संदर्भात चालु खाते ठेवण्याविषयी निदेश देता येईल.
- (२) महापालिका हद्दीमधील जॉब्यर्कचे काम करणाऱ्या व लघुउद्योग म्हणून नोंदणी झालेल्या आयातकास महापालिकेच्या वतीने स्थायी आदेशात नमुद केलेल्या अटी व शर्तीस अधिन राहून चालू खाते स्थायी समितीचे मान्यतेने मंजूर करता येईल.
- २) ज्या व्यावसायिक आयातकाची मासिक सरासरी जकात रक्कम रुपये पंचवीस हजार अगर त्यापेक्षा अधिक असेल अशाच व्यावसायिक आयातकांना चालु खातेची सुविधा देण्यात येईल. जकात मासिक सरासरी रक्कम काढण्याकरिता अशा व्यावसायिक आयातकाची सलग तीन आर्थिक वर्षांमध्ये आदा केलेली जकात रक्कम विचारात घेतली जाईल तसेच हे नियम अंमलात येणाऱ्या दिनांका पुर्वी पासून व्यावसाय करणाऱ्याने चालू खाते सुविधा मागणी करताना संपूर्ण जकात थकबाकीची रक्कम भरून तशी पावती अर्जासोबत दाखल केली पाहिजे.
- ३) ज्या व्यावसायिक आयातकास चालु खाते मंजूर केले आहे अशा आयातकांनी त्यांच्या हिशोबाची जमाखातर एक महिन्यापेक्षा जास्त नाही इतक्या मुदतीत केली पाहिजे. एक महिन्याच्या कालावधीची जमाखातर केलेली रक्कम पुढील महिन्याच्या दहा तारखेच्या आत महानगरपालिका ठरवून देईल त्या विहीत नमुन्यात दाखल केली पाहिजे अशी पूर्तता न करणाऱ्या व्यावसायिक आयातकाच्या चालू खात्याची तपासणी महानगरपालिका जेव्हा करील व जी जकात कराची रक्कम निश्चित करील ती रक्कम अशा व्यावसायिक आयातकास त्या रक्कमेच्या प्रथम देय दिनांकापासून भरावी लागेल. अशा आकारणीबाबत कोणताही वाद उत्पन्न करता येणार नाही.
- ४) असे खाते सुरू करण्यासाठी आयुक्त ठरवतील एवढी अनामत रक्कम म्हणजे व्यावसायिक आयातकाच्या मासिक देय जकातीच्या इतकी रक्कम रोख स्वरूपात बीनव्याजी महानगरपालिकेकडे अनामत म्हणून ठेवावी लागेल. तसेच आर्थिक वर्ष संपलेनंतर त्या आर्थिक वर्षात भरणा केलेल्या जकात रक्कमेवरून मासिक सरासरी रक्कम निश्चित करून मुळ अनामतीस वाढीव अनामत रक्कम म्हणून भरावी लागेल.

- ५) मंजूर चालू खात्यास आयुक्त यांनी निर्गत केलेल्या आदेश किंवा स्थायी आदेशाच्या तरतुदी लागू राहतील.
- ६) महापालिकेने ज्या व्यवसायिक आयातकांना जकात चालू खाते (करंट अकाऊंट) दिले आहे. त्यांनी होणारी जकात नियमानुसार पुढील महिन्याच्या वहा तारखेच्या आत भरणे बंधनकारक आहे. जर याची पूर्तता संबंधित चालू खाते असणाऱ्या व्यवसायिक आयातकांनी केली नाही तर निकट वर्ती पोट कलम ३ च्या उप बंधास अधिन राहून कोणतीही पूर्व सुचना न देता चालू खाते (करंट अकाऊंट) बंद करणेचे अधिकार आयुक्त यांना राहतील. तसेच विहीत मुदतीत देय जकात व महानगरपालिकेने ठरवून दिलेले विवरण पत्र दिले असले तरी त्या खात्याची महानगरपालिकेचे अधिकारी व कर्मचारी यांचे मार्फत अंतिम पूर्ण तपासणी झाले शिवाय हिशोबाची पूर्तता झालेली आहे समजले जाणार नाही. अशा तपासणी कामी आवश्यक ती कागदपत्रे तपासणी पूर्ण होई पर्यंत आयुक्त मागणी करेल त्या वेळेस त्या त्या ठिकाणी तपासणी कामी उपलब्ध करून दिली पाहिजे.
- ७) जकात चालू खाते मंजूर केले नंतर कुठल्याही आर्थिक वर्षातील सहा महिन्यात मासिक सरासरी जकात रक्कम रु. २५०००/- पेक्षा कमी झालेस असे चालू जकात खाते कार्यालया मार्फत बंद करणेत येईल. आणि असे बंद झालेले चालू खाते पुन्हा सुरू करणेसाठी या नियमाच्या पोट कलम १, २ व ३ च्या तरतुदी अशा व्यवसायी आयातीकास लागू होतील. आयुक्त किंवा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्यास नियम आणि स्थायी आदेशाने घालून दिलेल्या बाबींचे उल्लंघन केलेले निदर्शनास आलेस दिलेले जकात खाते कायमस्वरूपी किंवा तात्पुरते बंद करता येईल. मात्र चुटींची पूर्तता झालेली खात्री झाले नंतर असे खाते पूर्ववत चालू करणेचा अधिकार आयुक्त किंवा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्यास असेल.
- ८) काही नैसर्गिक आपत्तीमुळे कागदपत्र उपलब्ध होवू न शकल्यास मंजूर चालू जकात खाते तपासणी करून जकात कराची रक्कम निश्चित करणे शक्य होत नसलेस अशा व्यवसायिक आयातीकाची चालू जकात खात्याच्या बाबतीत अशी घटना घडणेपूर्वीच्या लगतच्या ६ महिन्यांच्या मासिक सरासरी जकात रक्कम तसेच घटने नंतरच्या लगतच्या ६ महिन्यांच्या मासिक सरासरी रक्कम यापैकी जी अधिक असेल अशी रक्कम मासिक जकात रक्कम म्हणून भरावी लागेल.
- ९) सदरचे नियम आमलात आल्याच्या दिनांकास यापूर्वी अस्तीत्वात असलेली चालू जकात खाती आपोआप बंद होतील. तथापी अशा व्यवसायीक आयातकास सदर नियमाच्या तरतुदीस अधिन राहून नविन चालू खाते मिळण्यासाठी अर्ज कराता येईल परंतु असे नविन खाते घेतले किंवा घेतले नाही तरी कंपनीस यापूर्वी देणेत आलेल्या जकात खात्याची पुर्वीच्या कोणत्याही कालावधीची अपूर्ण असलेली किंवा न केलेली खाती तपासणी करणेचा अधिकार आयुक्त किंवा आयुक्तांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्यास

असेल व अशा तपासणीसाठी सर्व रेकॉर्ड उपलब्ध करून देणेची खातेदार कंपनीची जबाबदारी राहिल.

१०) चालू खाते सुविधा मंजूर केले नंतर आयुक्तांनी विहीत केले नमुन्यात विनिर्दिष्ट केलेल्या नमुन्यात अभिलेख ठेवणे बंधनकारक राहिल. तसेच नियमांतील व स्थायी आदेशान्वये चालून दिलेल्या कार्यपद्धतीचा भंग केल्यास, रास्त व अचूक जकात न भरलेस, थकबाकी किंवा देय जकात दणेस टाळाटाळ केल्या चालू जकात खाती बंद करण्याचा अधिकार आयुक्त किंवा त्यांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्यास राहिल.

११) अ) जॉबवर्क/ प्रक्रिया कामासाठी घेतलेल्या जकातखातेच्या मासिक सरासरी देय जकात कमीत कमी रु. दोन हजार इतकी असणे आवश्यक आहे. असे जकात खाते घेतांना कमीतकमी रक्कम रु. १००००/- इतकी अमाणत बिनव्याजी जकात चालू खाते असे पर्यंत व खात्याचा हिशोब पूर्ण होई पर्यंत ठेवावे लागेल याची कार्यपद्धती स्थायी आदेशात नमुद केले प्रमाणे राहिल.

ब) लघू उद्योग म्हणून नोंदनी झालेल्या उद्योगास जकात चालू खाते घेतांना त्याची कार्यपद्धती स्थायी आदेशात नमुद केले प्रमाणे असेल. असे जकात खाते घेतांना कमीतकमी रक्कम रु. १००००/- इतकी अनामत बिनव्याजी जकात चालू खाते असे पर्यंत व खात्याचा हिशोब पूर्ण होई पर्यंत ठेवावे लागेल. मासिक सरासरी देय जकात रक्कम रु. ५०००/- असेल.

१२) नियम २४ प्रमाणक ज्या कंपनीने चालू खाते सुविधा घेतलेली आहे त्यांनी माल खरेदी करून महापालिका हद्दी बाहेर परस्पर जॉब वर्कची प्रक्रिया करून माल आयात करावयाचे झालेस नियम २(२१) प्रमाणे मुल्य निर्धारन करतांना प्रक्रिया खर्चाचा समावेश करतांना जकात पात्र मालाची किंमत निश्चित करावी व त्या नुसार डेबीट मेंमो करून घेणे बंधन कारक राहिल. तथापी स्थायी आदेशाची तरतुद पुर्वी प्रमाणे हद्दीतून जकात भरून जॉब वर्कसाठी निर्यात झालेल्या मालास लागू असेल.

१३) निर्यात व फेर आयातीच्या मालासाठी स्थायी आदेशामध्ये काहीही नमुद असले तरी चालू खातेदार कंपनीच्या बाबतीत लेबर चार्जिस वरील रोख जकात भरणे बाबत आयुक्त यांचा निर्णय अंतिम राहिल.

१४) म.न.पा. हद्दीतील जकात चालू खातेधार कंपन्या, चालू शुल्कबंध दख्खार परवाना धारक (ट्रान्स्पोर्ट व ट्रेडर्स) तसेच कोणत्याही आयतीकाचे तपासणी फरक निघाल्यास मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे कलम ३९८ अन्वये शिक्षा पात्र असलेल्या अशा कोणत्याही अपराधा बद्दल आयुक्तांना कार्यवाही दाखल करणेपूर्वी किंवा दाखल केले नंतर असा आरोप ठेवलेल्या कोणत्याही व्यक्ती कडून किंवा खातेदारा कडून अपराधा बाबत जकात कराची जीतकी रक्कम देय झाली असतीतर ती रक्कम

अधिक तडजोड म्हणून त्या रक्कमेच्या तीन पटीहून अधिक नसेल परंतु एक पटीहून कमी नसेल इतकी रक्कम घसूल करता येईल आणि अशी रक्कम दिले नंतर त्याच अपराधाच्या संदर्भात अशा आयातीका विरुद्ध आणखी कोणतीही कार्यवाही केली जाणार नाही.

१५) चालू खातेदार कंपनीने खरेदी करून आयात केलेला माल कोणत्याही करणाने नाकारलेस २ महिन्यांचे आत मुळ पुरवठाधारकाकडे पाठवितांना निर्यातीचे वेळी नमुना क्र. ई मध्ये निर्गत करून निर्गत नाक्यावर प्रमाणी करण करणे आवश्यक आहे. अशा मालावर जकात देय राहणार नाही. तथापी प्रशासकीय खर्च म्हणून देय जकातीच्या २० टक्के रक्कम देय राहील. या बाबतची कार्यपद्धती स्थायी आदेशात नमूद केल्या प्रमाणे राहील.